

SPOŁECZEŃSTWO PODZIEMNE. Wstępne założenia deklaracji programowej Tymczasowej Komisji Koordynacyjnej NSZZ "Solidarność"
 TKK poddaje pod szeroką społeczną dyskusję wstępne założenia deklaracji "Społeczeństwo Podziemne"

1. Doświadczenia osmiu miesięcy stanu wojennego ucza, że walka o nasze cele wymaga powszechnego udziału społeczeństwa świadomego swych niezbywalnych praw i zorganizowanego do długofalowego działania. Wojny władzy ze społeczeństwem trwa - zmienia się tylko taktyka. Dziś władze formalnie walczą z NSZZ "S", faktycznie jednak, kwestionując porządek sierpniowy, godzą w podstawowe interesy społeczeństwa. Pod osłoną stanu wojennego likwiduje się zdobytą po Sierpniu niezależność organizacji, a dyspozycyjny Sejm uchwała ustawy odbierające to, co uzyskaliśmy w okresie przedgrudniowym. Społeczeństwo pozbawione zostało możliwości niezależnego działania i aktywnego kształtowania życia politycznego. Władze dążą do stworzenia porządku polityczno-prawnego, w którym, jakiegokolwiek niezależne działania społeczne będą niemożliwe. Wszystkie decyzje czy obietnice mają na celu jedynie zyskanie na czasie: władza spodziewa się, że społeczeństwo zmęczone walką o byt i pozbawione perspektyw, zrezygnuje z programu reformy, i pogodzi się z utratą podmiotowości.

TKK konsekwentnie stoi na stanowisku, że tylko ugoda społeczna umożliwi Polsce wyjście z obecnego kryzysu. Propozycje ugody zostały już przez Związek, Kościół i inne grupy społeczne przedstawione. Odpowiedzią był mur milczenia. Władza żąda jedynie spokoju, czyli posłuszeństwa i pracy. Pracy w warunkach marnotrawstwa i wyzysku.

2. Naszym celem jest budowa społeczeństwa samorządnego - Samorządnej Rzeczypospolitej - zgodnie z programem przyjętym na I KZD NSZZ "S". W obecnej sytuacji dojść do tego celu możemy tylko przez ruch społeczeństwa podziemnego.

TKK wzywa do organizowania powszechnego ruchu oporu i tworzenia społeczeństwa podziemnego. Ruch ten powinien objąć rozmaite obszary życia i aktywności społecznej, wszystkie grupy i środowiska, miasto i wieś. Jest to podstawowym warunkiem jego siły, gdyż uniemożliwia władzy tworzenie i utrwalanie podziałów i antagonizujących społeczeństwo. Podziemny ruch oporu musi zmniejszać poczucie osamotnienia jednostki. Musi uczyć zbiorowego działania, umacniać świadomość, że tylko dzięki samoorganizacji i własnej inicjatywie możemy osiągnąć nasze cele. Musi ukazywać społeczeństwu tkwiącą w nim siłę.

3. Społeczeństwo podziemne powinno przede wszystkim: a/ uniemożliwić działania władz zmierzające do rozbitcia społeczeństwa, b/ wykształcić zdolność samorganizowania się i samoobrony, c/ podnosić poziom kultury politycznej i przygotowywać społeczeństwo do życia w demokratycznej Polsce.

4. Ruch społeczeństwa podziemnego tworzą grupy zorganizowane w strukturach zakładowych i środowiskach zawodowych, w osiedlach bądź kręgach przyjaźni. Charakter, zakres i formy działania każdej grupy zależą od jej możliwości.

5. Szczególną uwagę należy zwrócić na młodzież. Na niej, z natury bardziej ofiarnej i bezkompromisowej, spoczywa i nadal spoczywać będzie ciężar organizowania różnych form oporu. Masowy udział młodzieży w ruchu społeczeństwa podziemnego będzie zapowiedzią naszego zwycięstwa.

6. Każdy uczestnik grupy powinien znaleźć możliwość działania w ramach społeczeństwa podziemnego. W Jest w nim miejsce dla wszystkich, którzy akceptują nasz program. W ruchu społeczeństwa podziemnego nie ma spraw małych i wielkich - liczy się sumą postaw i działań świadczących o niezależności myśli, gotowości do pracy organizacyjnej czy niesienia pomocy potrzebującym. Liczy się konsekwencja, upór i odwaga w walce - gdy będzie ona konieczna.

7. Proponujemy następujące podstawowe kierunki działania w ruchu społeczeństwa podziemnego: a/ Organizowanie akcji samopomocy dla represjonowanych, dla zwalnianych z pracy żyjących w niedostatku, chorych i innych potrzebujących materialnego i moralnego wsparcia; b/ organizowanie niezależnego obiegu informacji, działalność wydawnicza, poligrafia, kolportaż, akcje ulotkowe, demaskowanie celów propagandy władzy; c/ organizowanie nauczania i samokształcenia: oświata niezależna i niezależny ruch naukowy, kursy dokształcające, uniwersytety robotnicze i ludowe, kluby dyskusyjne, wydawnictwa naukowo-szkoleniowe, kształcenie organizatorów i działaczy ruchu, biblioteki, stypendia i zasiłki dla młodzieży uczącej się, nauczycieli, twórców, zakładanie fundacji społecznych itp.; d/ organizowanie akcji manifestujących istnienie oporu społecznego: obchody rocznicowe, plakaty, ulotki, udział w akcjach protestacyjnych proklamowanych przez rre-

gionalne ciała decyzyjne lub TKK; organizowanie działalności gospodarczej /spółdzielnie, warsztaty-pracy/ oraz wpływanie na procesy gospodarcze.
8. Społeczeństwo podziemne zwalcza fasadowe organizacje montowane przez władze, organizuje bojkot środków oficjalnej propagandy, zebrań, dyskusji, imprez o charakterze politycznym lub propagandowym, przeciwstawia się postawom kolaboranckim. Społeczeństwo podziemne działa na rzecz rozwoju kultury narodowej, jednocześnie musi się przeciwstawiać dążeniom władzy do jej jednostronnego wykorzystywania i instrumentalnego traktowania. Szczególna odpowiedzialność ciąży więc na środowiskach literackich, dziennikarskich i naukowych, a granice gdzie zaczyna się kolaboracja i działania sprzeczne z interesem narodowym określają powinny środowiskowe kodeksy moralne.

9. Społeczeństwo podziemne powinno - poprzez naciski na władze - tworzyć warunki przybliżające ugode społeczną, a zarazem stopniowo zdobywać pozycje rozszerzające jego prawa społeczne i polityczne.

10. Ruch społeczeństwa podziemnego powinien być zdecentralizowany. Wszystkie ogniwą Związku mają obowiązek podjęcia działań inspirujących i organizujących społeczeństwo podziemne. Funkcje konsultacyjno-koordynacyjne w regionach pełnią zakonspirowane regionalne ciała decyzyjne. Nadają one kierunki pracy, publikują w prasie podziemnej zalecenia, instrukcje i odezwy programowe. Koordynację ogólnopolską zapewnia TKK.

11. Oczekujemy, że ruch społeczeństwa podziemnego stanie się dodatkowym czynnikiem kształtującym sytuację międzynarodową zgodnie z interesem sprawy polskiej.

12. Proponowane działania stworzą ruch wspólnoty narodowej zjednoczonej wokół idei Solidarności. Społeczeństwo podziemne stanowić będzie bazę dla działalności politycznej również w przypadku delegalizacji Związku. Zapobiegnie zafamaniu się społeczeństwa. Będzie wywierał stały nacisk na władze, zagrozi jej pełną izolacją i zmusi do uznania faktu, że tylko droga porozumienia prowadzi do rozwiązania problemów, przed którymi obecnie stoi Polska. Ruch społeczeństwa podziemnego stworzy niezbędne warunki skutecznej walki o cele bieżące - uwolnienie więźniów politycznych i internowanych, zakończenie stanu wojennego, i reaktywowanie niezależnego ruchu związkowego i o cel długofalowy - budowę Samorządnej Rzeczypospolitej.

28 VII 1982 Tymczasowa Komisja Koordynacyjna NSZZ "Solidarność"
Zbigniew Bujak /Region Mazowsze/, Władysław Frasyniuk /Region Dolny Śląsk/, Władysław Hardek /Region Małopolska/, Bogdan Lis /Region Gdańsk/, Eugeniusz Szumiejski /członek Prezydium KK/

5 X NIE Lipcowe posiedzenie Sejmu jest kolejnym dowodem odrzucenia przez władze współpracy ze społeczeństwem.

Po pierwsze: nie tylko nie zniesiono stanu wojennego, ale zapowiedziano bezterminowe utrzymanie stanu wyjątkowego w kraju.

Po drugie: nie uwolniono żadnego z ponad 2000 skazanych i aresztowanych; nie uwolniono wszystkich internowanych - część z nich /w tym również kobiety/ otrzymała jedynie tzw. czasowe zwolnienie nakazujące powrót do ośrodka odosobnienia, nie uwolniono przewodniczącego NSZZ "S" Lecha Wałęsę i kierownictwa Związku.

Po trzecie: nie sformułowano warunków odwołania NSZZ "S" do więcej, rozwiązanie problemu ruchu związkowego odsunięto w bliżej nieokreślona przyszłość, w której władza nie widzi miejsca dla "S".

Po czwarte: nie zaproponowano żadnych zasad autentycznego porozumienia narodowego. Zamiast tego powołuje się nowe, dyspozycyjne wobec władzy ciała takie jak Patriotyczny Ruch Odrodzenia Narodowego czy Społeczna Komisja Koordynacyjna D.S. Związków Zawodowych.

Po piąte: nie przedstawiono żadnych konkretnych planów wdrożenia reformy gospodarczej oczekując jednocześnie od społeczeństwa niewolniczej pracy i przyjęcia odpowiedzialności za losy kraju.

5 X NIE: to odebranie społeczeństwu jakiejkolwiek nadziei na polityczne i gospodarcze zmiany w Polsce. Dalsze pogłębienie się przepaści między rządzącymi a rządzońmi dramatycznie zmniejsza szanse wyjścia kraju z kryzysu.

28 VII 1982 Tymczasowa Komisja Koordynacyjna NSZZ "Solidarność"
Zbigniew Bujak /region Mazowsze/, Władysław Frasyniuk /Region Dolny Śląsk/, Władysław Hardek /Region Małopolska/, Bogdan Lis /Region Gdańsk/ Eugeniusz Szumiejski /czł. P. KK/

W ROCZNICE SIERPNIA '80. Apel

31 sierpnia mijają dwa lata od dnia, kiedy Międzyzakładowy Komitet Strajkowy w Stoczni Gdańskiej podpisał z przedstawicielami Rządu PRL porozumienie. Porozumienie, które pokazało, że dialog między społeczeństwem a władzą jest możliwy, dawało nadzieję, że stanie się on podstawą rozwiązywania polskich problemów. Chociaż nadzieja ta zakamalała się w grudniu, chociaż 22 lipca władze jeszcze raz odrzuciły propozycje ugody społecznej, 31 sierpnia, w święto "Solidarności" zamanifestujemy, że Związek w dalszym ciągu zdecydowany jest walczyć o porozumienie.

16 sierpnia mijają dwa lata od dnia, kiedy w Stoczni Gdańskiej powstał Międzyzakładowy Komitet Strajkowy z Lechem Wałęsą, kiedy zrodziła się "Solidarność". W dniach 16-31 sierpnia obecność naszego Związku będzie szczególnie widoczna. Apeluujemy o wzmocnienie akcji plakatowych i ulotkowych. Wzywamy ogniw Związku do zorganizowania 31 sierpnia 1982 pokojowych manifestacji pod hasłami przywrócenia działalności NSZZ "Solidarność", uwolnienia internowanych, aresztowanych i skazanych, zawarcia porozumienia narodowego. Wzywamy wszystkich do udziału w tych manifestacjach.

28 VII 1982 Tymczasowa Komisja Koordynacyjna NSZZ "Solidarność"
Zbigniew Bujak /Region Mazowsze/, Władysław Frasyniuk /Region Dolny Śląsk/, Władysław Hardek /Region Małopolska/, Bogdan Lis /Region Gdańsk/, Eugeniusz Szumiejko /Członek Prezydium KK/

DO SKAZANYCH, ARRESZTOWANYCH I INTERNOWANYCH ZA DZIAŁALNOŚĆ SPOŁECZNA
Za wierność ideałom "S" i wolę walki o wolność i sprawiedliwość społeczną w naszym kraju zapłaciliście wysoką cenę. Wiemy, że karę, szykany i represje nie są w stanie zniszczyć w Was wiary w zwycięstwo. I choć oddzielono nas murami więzień i drutami obozów - łączy nas wspólna walka, te same cele, nasza "Solidarność". Jesteście dla wszystkich wzorem odwagi i godności. Nie ustaniemy w walce o Waszą i naszą wolność. Wytrwajcie!

28 VII 1982 Tymczasowa Komisja Koordynacyjna NSZZ "Solidarność"
Zbigniew Bujak /Region Mazowsze/, Władysław Frasyniuk /Region Dolny Śląsk/, Władysław Hardek /Region Małopolska/, Bogdan Lis /Region Gdańsk/, Eugeniusz Szumiejko /członek Prezydium KK/

KOMUNIKAT pracowników
Uznając sytuację WSK Swidnik zwolnionych z powodu działalności związkowej za szczególnie trudną - TKK przyznaje im część pozostających w jej dyspozycji funduszy. Pomoc ta jest konieczna - miasto ma tylko jeden zakład przemysłowy, około 200 bezrobotnych od wielu tygodni nie może znaleźć pracy. TKK apeluje do członków NSZZ "S", do wszystkich ludzi dobrej woli, do Kościoła i organizacji charytatywnych o organizowanie zbiórek i przekazywanie darów i datków dla bezrobotnych ~~swidniokan~~ ~~swidnczan~~ ~~swidnczan~~ swidnczan. Pomoc prosimy przekazywać do regionów reprezentowanych w TKK, lub bezpośrednio do Swidnika.

28 VII 1982 Tymczasowa Komisja Koordynacyjna NSZZ "Solidarność"
Zbigniew Bujak /Region Mazowsze/, Władysław Frasyniuk /Region Dolny Śląsk/, Władysław Hardek /Region Małopolska/, Bogdan Lis /Region Gdańsk/, Eugeniusz Szumiejko /członek Prezydium KK/

STANOWISKO w.s. WZNOWIENIA DZIAŁALNOŚCI SAMORZĄDÓW PRACOWNICZYCH W WARUNKACH STANU WOJENNEGO
Ustawy o przedsiębiorstwie państwowym i samorządzie z 25 IX 81 - chociaż nie w pełni zgodne z oczekiwaniami załóg - gwarantowały samorządowi znaczne kompetencje w zarządzaniu przedsiębiorstwem, umożliwiały rozwój samorządności gospodarczej. Ostatnie decyzje władz pozbawiły samorząd istotnych uprawnień wynikających z tych ustaw.
Samorząd w stanie wojennym tylko pozornie stwarza możliwość autentycznego zbiorowego działania. W rzeczywistości chodzi tu o powtórzenie manewru KSR-owskiego z 1958 roku. Samorząd w stanie wojennym na ułatwić władzy podejmowanie niepopularnych decyzji i ominięcie niewygodnych ustaw, dać złudzenie społecznym konsultacji, umożliwić przerzucenie odpowiedzialności za sytuację gospodarczą. Ma poszerzyć krąg ludzi współpracujących z władzą pod dyktando, a zarazem chronić aparat przez utrzymanie nomenklatury. Ma angażować społeczeństwo w pozorowe-

